

**Statsminister
Jens Stoltenberg**

**Statsministerens Kontor
Postboks 8001 DEP
0030 Oslo**

STATSMINISTERENS KONTOR	
2009 100148 - 8	
23 NOV 2009	
ARKIVERT	33
S.beh	ESK
Eksp	

Kortere skjenketid - mindre vold?

Det er feigt forslag eks minister Bjarne Håkon Hansen kommer med, når han vil redusere skjenketiden med en time fra kl 0300 til 0200.

Feigt fordi han skriver en antagelse som en sannhet : "Vi vet hvor store skadevirkninger alkohol kan føre til, og vi vet at begrensede salgs – og skjenketider bidrar til å begrense forbruket" At inntak av alkohol kan medføre skadevirkninger er vel kjent, men i gatevoldssammenheng skal det nå mer til enn inntak av alkohol. Det er vel ikke så vanlig at folk går løs på seg selv ute på gaten. Det er når folk støter på folk, gjerne i en kø eller andre uheldige sammenhenger det kan oppstå problemer. Men den siste del av setningen, "vi vet at begrensede salgs og skjenketider bidrar til å begrense forbruket" er ren løgn. Statistikken fra SSB viser at forbruket i Norge er økt fra 5,6 liter alkohol pr. innbygger, i år 2000 til 6,75 liter i 2008, men at konsumet på utestedene er gått ned i samme tidsrom. For å spisse det litt. Alle lovene som er laget, alle avgiftsøkningene, strengere skjenkekontroller og avkorting i skjenketider i noen kommuner har redusert forbruket i utelivet. Men for hver enhet en har klart å minske forbruket ute, har det økt flere ganger på det private området.

FOR ORDENS SKYLD; DET FINNES IKKE EN ENESTE FORSKNINGSRAPPORT I HELE VERDEN SOM KONKLUDERER MED AT EN MINDRE AVKORTING AV SKJENKETIDEN FØRER TIL MINDRE VOLD.

Spørsmålet er ikke hvorvidt det er en sammenheng mellom alkohol og vold. Derom hersker det liten tvil. Spørsmålet er om en reduksjon av skjenketiden med én enkelt time vil ha en merkbar effekt.

Det er feigt fordi det er et "koste under teppe" forslag som ikke rører ved kjernen i problemet – hvorfor oppstår gatevold. Og det er det motsatte av det som faktisk blir uttalt av BHH i en pressemeldina, at "Norge skal ha en alkoholpolitikk som tar forebygging på alvor" Dette forslaget har ikke et snev av forebygging over seg. Det vil derimot føre til at folk vil drikke mer i ukontrollerte omgivelser. Dette har allerede skjedd etter innføring av røykeloven i 2004. I 1994 var 24% av Nordmenns drikkesituasjoner på et skjenkested, etter røykeloven er andelen sunket til 19%. Og andelen synkende. Tall fra bryggerinæring for inneværende år viser en nedgang i konsum ved skjenkestedene på 8%, mens salg fra butikk, taxfree, svenskehandel og pol er økende.

Det er feigt fordi det vil ramme de svakeste arbeidstakerne – studenter og innvandrere, som jobber hver helg og som vil få problemer med å få "vanlig" jobb. Dette er det motsatte av et inkluderende

arbeidsliv. Det vil også ramme kulturmedarbeidere og ordensvakter, da det er disse områdene det blir kuttet først i når omsetningen går ned. Det må være lov å sette spørsmålstegn ved logikken i at å fjerne gjerne 30% av ordensvaktene er et godt tiltak mht å bekjempe gatevold!

Det er feigt fordi Bjarne Håkon Hansen laget konklusjonen før saken er undersøkt. (Dette rimer dårlig med Arbeiderpartiets mantra, undersøke først – konkludere etterpå, og det er rimelig å anta at Bjarne Håkon Hansen hadde gitt etter for press fra grupper med vikarierende motiv – grupper som vil ha kuttet i skjenketiden uavhengig av hvilken påvirkning dette vil ha mht gatevolden) I følge SSB er gatevolden meget stabil. Hele forslaget hviler derfor på sviktende grunnlag.

Bergen prøvde seg med skjenking til 0200 i 1995. Men etter en kaotisk julebordssesong, ble eksperimentet gitt opp allerede høsten året etter. Disse 2 årene var det henholdsvis 215 og 216 anmeldelser ved utestedene. I 2004 og 2006 med skjenking til kl 0300, var antall anmeldelser henholdsvis 143 og 154.

Bergen Kommune, med vår nye helseminister Anne Grethe Strøm Erichsen som varaordfører, innførte i 1996 nattklubber i byen. Dvs at man differensierte åpningstidene for spre antall folk på gaten samtidig.

Dette fungerte best av alle de ordningene vi har hatt i Bergen mht gatevold. Dette finnes det statistikk på.

Slike ordninger har vi både i Sverige og Danmark og også i mange andre land!

Det er vel en dårlig skjult hemmelighet at forholdene på Nedre Karl Johan/Rosenkranz gate er en av bakgrunnene for dette lovforslaget.

Men at voldsstatistikken for et bestemt område i Oslo skal være retningsgivende for alkoholpolitikken i hele Norge er besynderlig. At volden som foregår her er rus- og til dels utelivsrelatert bør ikke overraske noen. Men vi snakker her om Norges særskilt mest trafikkerte området. Da må det settes inn særskilte tiltak her og ikke la problemene her gå ut over resten av landet.

Situasjonen på Island trekkes ofte fram som eksempel på at en utvidelse av skjenketidene medfører et økt antall voldstilfeller. Men på Island var det ikke snakk om å endre skjenketidene litt. De gikk fra skjenkestopp kl. 02 i helgene og 23.30 på hverdager til døgnapne barer. Men en radikal utvidelse i ett så spesielt land og lite som Island kan ikke sammenlignes med en begrenset reduksjon av skjenketiden i Norge med 1 time.

Tallene som hyppigst trekkes fram når dette spørsmålet diskuteres, er politiets anmeldelsesstatistikk. Denne har en klar svakhet: den sier noe om hvor mange voldstilfeller som anmeldes, mindre om hvor mange voldstilfeller som faktisk forekommer. Dessuten har politiet, som i slike debatter ofte brukes som sannhetsvitner, et langt synderegister når det kommer til å presentere statistikk. Tidligere i år presenterte politiet en voldsstatistikk fra Fredrikstad der de sammenlignet antallet anmeldte voldstilfeller i helgene vinteren 07/08 med vinteren 08/09. I den siste perioden hadde byen Fredrikstad redusert skjenketiden med en time i forhold til den første perioden. Politiets konklusjon var at antallet voldstilfeller hadde gått ned med 28%, og at dette skyldtes den reduserte skjenketiden. Men tallgrunnlaget var nesten latterlig tynt: Fredrikstad opplevde en reduksjon fra 36 til 28 anmeldelser. Tallene er altfor små til at man ikke kan utelukke tilfeldigheter. For Sarpsborgs vedkommende, som også reduserte skjenketiden med en time, steg endog antallet anmeldelser med 46%. Noe som oftest blir utelatt.

Det samme bildet gjentar seg i Bergen. Etter at byrådet i fjor innskrenket skjenketiden med en halvtime, sank tilsynelatende antallet voldsanmeldelser sammenliknet med året før. Flere framstående politikere har trukket dette fram som et tegn på at reduksjonen i skjenketid virker. Men

hadde disse politikerne tatt seg bryet med å se litt nærmere på tallene, ville de ha sett at antallet grove voldstilfeller høsten 2008 er jevnt med høsten 2007. Antallet anmeldelser for mindre grove voldstilfeller, legemsfornærmelser, gikk kraftig ned. Skyldes dette endringene i skjenketidene? Etter all sannsynlighet ikke. Det som betimelig «glemmes» av enkelte, er at politiet i høsten 2008 hadde kraftig redusert bemanning/uoffisiell arbeidskonflikt og dermed lavere kapasitet til å ta i mot anmeldelser. I samme periode øker samtidig antall besøk på legevakten.... Så hvem har rett? Statistikk fra skjenkekontoret i Bergen kommune viser en svært oppsiktsvekkende trend: Antall skjenkede enheter fra skjenkesteder i Bergen har vært stabile de siste ti årene. Faktisk ble det skjenket mer alkohol i Bergen i 1997 enn i 2007. I samme periode stod antall skjenkesteder med 77 prosent. Vi drikker altså ikke mer på byen enn tidligere. Derimot drikker vi sannsynligvis mer før vi går ut. Salgsstatistikk fra Vinmonopolet og matbutikkene viser en klar økning i alkoholsalget i denne perioden. I en artikkel i BT i oktober 2009 hevder Morten Ørn ved Hordaland politidistrikt at kortere skjenketider gjør at folk går på byen tidligere, og dermed drikker mindre før de går ut. Dette er ikke sant. Utkjøringstoppen for Bergen Taxi er derimot skjøvet motsatt vei til kl 00.30. i dag mot kl 2300 på 90 tallet.. Og ikke nok med det, på et fagseminar i 2006 uttaler Politioverbetjent Tove Lian Mathiesen : "Politiet ser en klar vridning i bergensernes drikkemønster. Man drikker mer på vorspiel og går senere ut." Denne endringen i drikkemønster skjedde etter at røykeloven ble innført. Noe som ikke kommer som en overraskelse på folk med litt bransje kunnskap. Det siste fra Bergen etter en halv time kortere skjenketid er at antallet voldssaker er uendret, men at antallet grove tilfeller øker. (Bt okt 09)

Det siste fra Trondheim der skjenketiden er kuttet med en time er at antall voldstilfeller har økt i det aktuelle tidsrom om natten, mens politiet går ut og sier at timen har ført til færre voldstilfeller. Ser en nærmere på statistikken viser den at nedgangen er på andre tider i døgnet enn for nattetiden.

Hva gjør publikum når utestedene stenger? Går de hjem og legger seg? Eller vandrer de rundt i byen, står i timelange taxikøer, går på nachspiel med fri tilgang til drikke eller henger utenfor seven-eleven? For det meste av volden i sentrum i helgene skjer etter at utestedene har stengt, og når alle skal hjem. Og hjem skal de, enten klokken er 02 eller 03. Ved å stenge kl. 02 kan man i alle fall være sikker på at ingen går hjem før stengetid, og at alle dermed skal hjem samtidig. Et som ikke nevnes er at det kanskje er på høy tid å avregulere den største flaskehalsen av dem alle: antallet taxiløyver i helgene.

Det er mye å ta tak i for de aldri hvilende statsrådene i denne saken, mange gode tiltak som kan bidra til å redusere den utelivsrelaterte volden. I bransjen jobbes det hardt med dette. Registrerte voldstilfeller inne på utestedene har derfor gått markant ned de siste årene som en følge av at både bransjen selv og politiet har hatt fokus på riktig dimensjonering, godkjenning, og ikke minst, opplæring av byens dørvakter. Det er derfor trist at statsrådene foreslår et så drastisk tiltak på et nesten urovekkende svakt grunnlag. Saken er ikke engang funnet verdig en skikkelig utredning, selv om det er en skrikende mangel på god forskning på området. For dette berører ikke bare de ytterst få som går på byen for å lage bråk, det rammer det overveldende flertallet som hygger seg og oppfører seg ordentlig på byen helg etter helg. Det vil også ramme utestedene ulikt. Typiske drikkesteder vil merke lite til denne timen reduksjon. De bare skummer fløten av den siste timen fredag og lørdag. Mens de fleste store og seriøse kulturformidlerne vil få store økonomiske problemer med en time kutt. En undersøkelse bland landets "scener" viser at halvparten ikke vil tåle den omsetningsnedgangen som en time kutt vil medføre. For alle disse stedene vil en nedbemanning i tråd med nedgang i omsetning eller konkurs føre til at mer enn 5000 jobber forsvinner, de fleste deltidsjobber som er besatt av studenter og innvandre.

Vi håper regjeringen har et edruelig forhold til dette lov forslaget, og ikke lar grupper med politisk skjult agenda sette dagsorden. Fanatiske alkohol motstandere vil ønske 1 time kortere skjenketid velkommen uansett hvordan det går med gatevolden. Politiet er blitt akademisert og er lite interessert i å gå på gaten lenger. Deres vaktplan passer heller ikke med dagens åpningstider.

Dersom det virkelig er gatevolden en vil gjøre noe med, er det er det kun å fjerne køene som hjelper. Og det må da være bedre å øke kravet til vakthold på nattestedene enn slik det vil blir ved 02 åpning, at antallet ordensvakter vil bli kraftig redusert.

Dette har man skjønnet i mange andre land, der åpningstiden er blitt differensiert slik at ikke alle kommer ut på gaten samtidig. Da blir det mindre pølsekeø og taxiene klarer å få unna.

Gøteborg har f.eks. åpningstid til 01 for restauranter, kl 03 for puber og 05 for nattklubber.

Da unngår man også illegale klubber, nachspiel og pirat taxi. I Trondheim er det nå 8 illegale klubber, og taxikjøring til nachspiel har doblet seg. Er dette en hensiktsmessig utvikling?

Avslutningsvis vil vi sitere Voldsforsker Ragnhild Bjørnebakke som ikke tror skjenketider og andre generelle forebyggende tiltak har mye for seg : "Vi må inn der volden skjer, med de som utøver den" og "Det er viktig at man unngår opphopning av stressede personer som har drukket, som derfor er mer aggressive enn normalt. At utestedene stenger til ulike tider kan bidra positivt."

Vennlig hilsen

Tom Greni
Daglig Leder
Ricks AS, Bergen